

Marek Moravčík, 17 rokov, Radošina

Oči, oči...

Dole sa otvorili dvere. Viem to vďaka tomu, že vždy, keď sa otvoria, prefukuje poza škáry a prah. Do miestnosti sa vplazila aróma dažďa s vlhkosťou a ostrým tabakovým pachom – dielompána domáceho.

„Káva!“ bolo počuť vechý hlas.

Patril pani domácej; telesnou konštitúciou krehkej, ale slovník by sa vyrovnal hocktorému krčmovému štamgastovi (rada preberala vulgarizmy od nájomníkov).

„Azangyalát, kto zase nezatvoril?!“ Bum.

Skuvíňanie vetra prestalo a vôňa dažďa zostala visieť v ovzduší. Vstal som k oknu a nakukol von. Lejak sa zmenil na mrholenie, po skle stekali tenké stužky vody a predo mnou sa rozprestieral zahmlený park obkolesený ďalšími domcami ako hradbou.

Dole sa pani domáca dala do reči s manželom a keďže bol na ľavé ucho hluchý, musela kričať. Pán Nagy rád rozprával o zážitkoch z vojny a vekom, ako pamäť slabla, rozprával o minulosti čoraz častejšie. Každý si aspoň raz vypočul príbeh o granáte v zásype, kvôli ktorému čiastočne ohluchol. Na vojne si navyše potrhali šľachy, takže domov sa vrátil ako mrzák. Nakoniec vekom aj so ženou upadol do rutiny skladajúcej sa z dvoch šálok kávy, množstva tabaku a večerného čaju – striedajúci sa nájomníci boli teda skvelou prevenciou pred letargiou.

„Ále,“ ozvalo sa, „na vojne sme si tú istú kávu zavše zalievali aj zo trikrát, táto chuť naozaj dobre,“ znela odpoveď na otázku, či je káva dobrá. Aj táto veta patrila do obvyklých fráz.

Z poschodia sa náhle spustili vysoké tóny klavíra. Molové akordy potencovalo bubnovanie dažďa, vo vnútri sa mi rozliala melanchólia. Hudba si okamžite uzurpovala pozornosť domu, všetci načúvali.

Autorom skladby bol pán z izby nado mnou, virtuóz, čo vedel hrať snáď na všetkom... Ozývali sa stadiaľ husle, čelo, harmonika ba aj harfa. A na pár vzácnych okamihov, kedy opúšťal svoju komnatu, hral aj na klavíri v salóne. Všetky skladby boli pravdepodobne jeho, veru som ho ešte nepočul hrať Chopina či Bacha.

Posledné tóny stíchli, zostal len dážď. Pokračovania sme sa nedočkali, tak som si vzal zápisník s učebnicou a zišiel dole. Z okna som zahliadol, že pán Nagy sedí na verande a bafká z fajky – jedinej pamiatky na blízkeho priateľa a spolubojovníka, ktorý tragicky zahynul v boji. Ďalší z mnohých príbehov.

„Dobrý deň, ako sa máme?“ pozdravil som.

„Á, pán doktor, pán doktor, dobrý deň.“ Vyfúkol dokonalé O. „V tomto počasí ma len kolená neposlušné trápia,“ vzdychol.

„Veru, vlhko a zima, to nie je dobrá kombinácia, nemali by ste tu len takto naľahko sedieť, pán Nagy.“

„Ále, čoby,“ mávol, „potrebujem čerstvý vzduch. Len vtedy je duch svieži, ako vravieval kaplán, keď som ležal v lazarete.“ Na tvári sa mu zjavil úškm. „Ten starý lišiak tam totižto nemohol fajčiť.“

Pokýval som hlavou, vytiahol cigaretu, chvíľu s ním pobudol a zase si vypočul príbeh s granátom, kedy bolo tiež podobné počasie. Dnu som zastihol pani Nagyovú pri pečení koláča popod nos si frflajúc nadávky. S knihami pod pazuchou som prešiel rovno do salónu. Prijemné teplo a praskot v krbe stimulovali telo i ducha. Záložkabola na kapitole o prolapsemitrálnej chlopne. Srdce vo mne vyvolávalo spomienky na babku a jej infarkt. Otec bol nezvestný, matka na psychiatrii – a asi práve vtedy som dospel. Áno. Smutné detstvo.

Okrem praskotu dreva som si však onedlho v salóne všimol aj iný zvuk. Pravidelný, syčivý ako dýchanie. Zaostril som do šera v rohu, kde sa črtala postava ponorená v kresle. Nemohol to byť nik iný ako onen záhadný virtuóz. Mám ho.

„Och, poprosím o prepáčenie!“ Odložil som knihu bokom. „Nevšimol som si vás...“

Chvíľu som tam len tak zízal a čakal na odpoveď, rozhostilo sa však len trápne ticho z mojej strany.

„Prepáč.“ Zdalo sa, že sused si to slovo vychutnáva, mal zavreté oči a mierne pootvorené ústa. Potom ich náhle otvoril a ako keby zo sna pokračoval: „Žiada oň... Žiada oň každý. Každý chce vypustiť toho motýľa. Chce...“ Opäť to isté zamyslenie ako pri prepáč. „Chce len ukojiť svoje nepokojné... Svedomie.“ Pomalé prikývnutie.

Bol som vykoľajený. Sused rozprával pomaly, rozvláčne a časté pauzy kontext potrhali. Po chvíli na mňa uprel oči. V tom prítmí sa nebezpečne leskli. Zračila sa v nich síce pevná vôľa, britká myseľ, ale predsa len bola za nimi akási hmla (ba až pomätenie!), ktorá halila emócie vo vnútri.

„Pán doktor.“ Susedovi sa na chvíľu skrivila tvár zdesením, zdalo sa, že mu to slovo spôsobuje muky. „Ste tu, ste tu už týždeň. Ako sa vám páči dom?“ Zažmurkal a preložil nohu cez nohu.

Zarazený taktriviálnou otázkou som zo seba len hlúpo vyjachtal: „Dom? Nuž, je naozaj, hm, páči sa mi tu.“

Ticho. Zažmurkanie.

„Hudba. Páči sa vám aj moja hudba?“

„Naozaj precízne kompozície,“ vyhrkol som. Bolo ťažké krotiť to vzrušenie. „Vždy tak pekne vystihnute každú emóciu.“

Sused sa nebadateľne usmial. „Je to jazyk. Môjho ducha. A dom naň odpovedá... Hm.“ Hľadel do plameňov, vyzeral, že niečo hľadá. Rýchlo sa však otočil ku mne a prešpikoval ma pohľadom. „Oveľa lepšie ako na slová. A prepáč.“

Zostal som sedieť s úsmevom na perách. Šialenstvo! „Zaujímavé. Nuž, keďže sme sa nemali možnosť spoznať, dovoľte...“

Zamával rukou. „Pán doktor. Ste tu pracovne?“

Zahniezdil som sa v kresle a skrivil obočie. „Ako to myslíte?“

„Poznal som viacerých doktorov. Doktorov, ktorí ma posielali na viaceré miesta.“ Zahľadel sa mi do očí na celé minúty. Viditeľne sa triasol.

Bál som sa, že ho hlasná otázka odplaší, že ujde do tej hmly za očami, a tak som sa len šepky spýtal: „Na aké?“

Ticho. Dlhé ticho. Bohvie, čo sa mu prehánalo hlavou. Mohol som vstať a odísť, nik by mi to nezazlieval, sused by si to možno na ďalší deň ani nepamätal, ale tá silná zvedavosť (presne tá, ktorá ľudstvo vyhnala z džunglí) ma držala v okovách. Držal ma v očakávaní napätého ako strunu, každú chvíľu, každé nadýchnutie som už-už striehol na posledný part tejto hry na slová, ktorá vyvrcholila, keď maestro hlasno vydýchol.

Pozrel sa na mňa novými očami. Hmla sa z nich preniesla do celej miestnosti a obalila aj mňa. Takmer nehučne zašemotil: „... Na miesta, kde na Mesiac vyjú ľudia a z kútov na vás hľadí množstvo očí.“